

LA REBOTIGA

Amor, traïció i art en un 'thriller' psicològic

Coincidint amb la publicació de la darrera novel·la de l'escriptora nord-americana Siri Hustvedt, *Elegia per un americà* (Empúries), Angle treu en català l'anterior obra de l'autora, *Allò que vaig estimar* (traducció de Jordi Martín Lloret), amb la qual va aconseguir el reconeixement internacional. Assagista, poeta i novel·lista, Hustvedt se serveix del thriller psicològic en aquesta novel·la per fer una provocadora reflexió sobre l'amor, la traïció i la creació artística. L'acció se situa al Soho, on un historiador queda fascinat per un quadre i comença a buscar-ne l'autor, amb qui l'unirà una profunda amistat.

Allò que vaig estimar. Siri Hustvedt. Angle. 440 pàgines. 24 euros

Un clàssic de la novel·la negra

Edicions 62 recupera una de les obres mestres de Leonardo Sciascia, que demà serà homenatjat en el marc de la setmana de la novel·la negra a Barcelona, amb motiu del 20è aniversari de la seva mort. *A cadascú el que és seu* és un retrat del poble sicilià amb

les subtils imbricacions polítiques de la màfia. Un jove professor d'institut ha de descobrir l'autor d'un assassinat enmig del silenci i la complicitat entre la màfia, l'església i un grup de policies corruptes. Traducció de Francesc Parcerisas.

A cadascú el que és seu. Leonardo Sciascia. Edicions 62. 160 pàgines. 16,50 euros

Una selecció de poemes de Just M. Casero

El "poeta trist, delitós de vida, de llibertat i de justícia" que era Just M. Casero, segons escriu Jaume Guillaumet, es descobreix en aquests poemes que l'autor va escriure entre els anys 1960 i 1970. Un volum que posa a l'abast del lector el "vers lliure molt potent, descarnat i desproveït d'artifici" de Casero, en paraules de Roger Costa-Pau, que ha tingut cura de la selecció dels poemes. El llibre conté un capítol, 'La primera veu', que aplega els poemes de joventut de Casero, escrits en el seu castellà matern.

Una eterna claredat. Just M. Casero. CCG Edicions. 52 pàgines. 8,50 euros

Un recorregut per les fàbriques del Llobregat

Les fàbriques formen part del paisatge de les ribes del riu Llobregat. Les fotografies panoràmiques de Josep Ignasi Oms, metge estomatóleg que ha treballat com a antropòleg dentari en diversos jaciments arqueolò-

gics de Catalunya i l'Orient Mitjà, documenten l'estat actual del patrimoni industrial al llarg del riu i evidencien el gran contrast entre la magnitud de les indústries i la migradesa del riu que va condicionar-ne la localització. Amb textos de Joan Alemany i Vicenç Villatoro.

El Llobregat, un riu de fàbriques. Josep Ignasi Oms. Lunwerg. 190 pàgines. 39,50 euros

COLLS I PUNYS

Aniversari

NARCÍS COMADIRA

Dilluns vinent, nou de febrer, farà cent vint-i-cinc anys que va néixer Josep Carner. Per celebrar-ho, Jaume Coll ha organitzat, a l'edifici Carner de la Universitat de Barcelona, tres dies de seminari sobre el poeta —dilluns, dimarts i dimecres—, en què estudiosos i amics de Carner comentaran poemes i miraran de continuar esbrinant els secrets de la seva poesia. I el mateix dilluns, el dia de l'aniversari, gràcies a l'hospitalitat de la Biblioteca de Catalunya, es farà una lectura intencionada dels seus poemes, a càrrec de diverses personalitats d'això que se'n sol dir la vida cultural catalana. Es tracta de llegir poesia durant cent vint-i-cinc minuts, un minut per cada any que compleix el poeta.

I escric en present el verb complir perquè jo crec que un poeta de debò, encara que hagi mort, continua essent-hi, i continua fent anys. I per això els seus lectors devots i els seus amics ho celebrem amb gran alegria. Mai no lamentem

Lletres

Cartes d'un atrapat

FRANCESC CANOSA

El periodisme silencià: Just Cabot. Vida i cartes de l'exili (1939-1961)

Valentí Soler

A Contra Vent

262 pàgines. 20 euros

D'altra banda, no m'enyoro. Per què? Enyoraria en tot cas una Barcelona que ja no existeix, que ja no tornarà a existir mai més. Posat a fer d'emigrat, més m'estimo doncs fer d'emigrat a l'exterior que a l'interior", escriu Just Cabot, 1948, París, l'exili. La Barcelona esfumada és la dels anys vint i trenta, quan Cabot (Barcelona, 1898-París, 1961) va viure la seva sucosa carrera periodística: *La Publicitat*; *L'Esport Català*; *La Nau*; *L'Opinió*; el Premi Crexells... I sobretot la direcció de *Mirador*, "la millor revista catalana de tots els temps" (Eugeni Xammar, *dixit*). A Cabot, el periodisme i els periodistes catalans d'aquells anys li deuen molt, potser tot, com seria el cas de Carles Sentís. Cabot era un "mestre de periodistes", que diria Rafel Tasis. Ho tenia tot, era el tot: informat, intel·ligent, brillant, àgil, irònic. Era l'ideòleg del paper fet realitat, el guionista, l'ombra de l'èxit. Per això l'exili li escaurà, amb un vestit de naufrag etern, amb una tristesa, tristíssima, però elegant, com totes les tristeses de veritat. Per això l'exili ens fa néixer l'escriptor de cartes: gènere d'ombres, distància, solitud, sinceritat, lucidesa: magnetisme.

Pura llaminadura són aquestes 54 cartes que ha aplegat l'estudiós Valentí Soler. Ho fa després que el 1992 publicàs *Indignacions i provocacions de Just Cabot* (Edicions 62), el primer i únic estudi sobre el periodista. Ara, a *El periodisme silencià: Just Cabot. Vida i cartes de l'exili (1939-1961)* i gràcies a la feina fidel de Soler, el director de *Mirador* escriu, amb verb d'injecció, a la família, però sobretot als seus amics, figures imprescindibles del periodisme català, però trencades per la llei de l'oblit: Lluís Capdevila, Ferran Canyameres, Emili Lluch, Jaume Passarell i Joan Cortès.

Com si desemboliquéssim un caramel, fa il·lusió adoles-

Silueta del periodista Just Cabot. / ARXIU FORNAS

"Cabot llepa la llibertat en aquestes cartes, és el seu estil immortal: directe, precís"

cent obrir les cartes. Així s'assaboreixen noms i noms de la diàspora: Puig i Ferrater; Hurtado; Ametlla; Rodoreda; Pla; Gasch; Xammar... Estimats, atonyinats, presents, absents, esborrats, desapareguts, morts: el país virtual i la ploma de punxa real d'en Cabot. S'encenen lluminoses reflexions sobre la Guerra: "I Espanya era un sol formatge. Les bestieses i àdhuc el lèxic d'una banda, al que s'assemblen més, és a les bestieses i al lèxic de l'altra banda". L'intermitent assenyalant el simulacre que implica la revista *Destino* i els seus, "segons diuen, és el més alt exponent de la

intel·lectualitat de Barcelona. Ja estem ben arreglats. Veig que la cretinització del país va per molt bon camí i que l'onada de merda que s'hi va abocar fa uns quants anys, segueix recobrint-lo". Hi és tot: l'interior i l'exterior, el passat i el present.

Cabot llepa la llibertat en aquestes cartes, és el seu estil immortal: directe, precís, fiblada d'un insecte bellíssim. I si no torna a viure a Catalunya és per això, perquè no pot volar, picar, perquè no pot ser lliure, no pot escriure en català. Un dia, dinant a París, Sentís va qualificar d'intransigent aquesta

actitud. Cabot va respondre-li que la prova que no n'era d'intransigent era que dinaven junts. Sí, Cabot vol fer vida normal (com si fos a la Barcelona que diu no enyorar), però aquestes cartes... Aquests pannellets per Tot Sants; aquella Mona de Pasqua; aquests trosos de vida que li envien els amics de Barcelona: és molt trist. Perquè com escriu: "hom arriba a la constatació consternadora que hem tornat enrere, tan enrere que no sé si mai es podrà fer la pau del temps perdut entre el filldeputisme i el cretinisme combinats". Ho escriu amb aquella llengua, com un fuet, amb aquelles paraules, de bufa, però són les del familiar, les de l'amic, les d'una persona tant propera, tant atrapada: "Amb força records als bons amics, i el menyspreu més absolut per tot de gent (tu mateix, fes la tria), t'abraça amb tota cordialitat", Just Cabot.

que ja no hi sigui, perquè hi és. I aquests dies que vénen seran una autèntica festa d'aniversari.

Pel que a mi fa, tinc cada dia més clar, com més el llegeixo —i el llegeixo molt—, que Carner no solament és el poeta més gran de la poesia catalana, sinó també un dels més grans de la poesia europea. La perfecta simbiosi entre forma i contingut, entre el contingut de la forma i la forma del contingut, l'exactíssima precisió en els mots, la genuïtat en la sintaxi, la sempre adequada modulació tonal, són

una festa per la intel·ligència i per la sensibilitat. Carner és un clàssic com pot ser-ho Horaci. Per Carner, el món està ben fet. I si el dolor, l'enyorament, l'absència són sovint presents en la seva obra, sempre hi ha al fons dels seus versos una dosi abassegadora de pietat que ho salva tot. Carner és, a més d'un mestre de poesia, un mestre de moral, un mestre d'actituds davant de la desgràcia, de la desolació i de la decrepitud. Si Sebald —que aquests dies estic llegint intensament— és un testimoni prodigiós dels camins de la destrucció, Carner —que també llegeixo amb la mateixa intensitat— és un testimoni infatigable de la bondat en la realitat asimètrica del món. Potser aquest és un dels problemes que té per ser acceptat com el que és, ja ho he dit, el més gran dels catalans i un dels més grans dels europeus. I és que sembla que per ser un gran escriptor, un gran poeta, cal reflectir només els desordres i el sang i fetge, sobretot en les èpoques convulsives. D'això en diuen ser del seu temps. Però Carner és del seu temps. I reflecteix el seu temps tant o més bé que qualsevol altre. El que passa és que va més enllà. Situa el seu temps en una òrbita que el depassa. Converteix el seu temps en una època clàssica. I és aquest favor immens que ha fet a la seva història i a la seva terra i a la seva llengua i a la seva gent el que no ha estat entès ni li ha estat perdonat. I si dic que és el més gran dels poetes catalans és perquè és l'únic que ha aconseguit fer-ho.

Per molts anys, senyor Carner!